

***SISTOTREMELLA PERPUSILLA*, NIEUW VOOR NEDERLAND**

Ida Bruggeman

Griffensteijnseplein 23, 3703 BE Zeist

Bruggeman, I. 2016. *Sistotremella perpusilla*, new in The Netherlands. *Coolia* 59(1): 38.

Sistotremella perpusilla, a new species to the Dutch mycoflora, is described. This species and *S. hauerselevii* are provided with some remarks on their distribution, ecology and substrate. The character 'guttulate spores' is tentatively given as new diagnostic character for *Sistotremella perpusilla*.

Het is al weer een tijd geleden dat ik *Sistotremella perpusilla* op grond van 2 waarnemingen doorgaf als nieuw voor Nederland. Sindsdien heb ik hem nog 9 keer gevonden (waarvan 8 in Nederland en 1 net over de grens in Duitsland, Elmpter Schwalmbruch). Het lijkt er dus op dat hij niet al te zeldzaam is. Wel is het een soort die makkelijk over het hoofd gezien kan worden. Je vindt hem door je niet af te laten leiden door fraaie, grote korstzwammen, maar je op de onopvallende kleintjes te concentreren.

Sistotremella betekent 'kleine *Sistotrema*'. *Sistotremella* en *Sistotrema* zijn dan ook twee geslachten die erg op elkaar lijken. Beide worden gekarakteriseerd door urnvormige basidiën met 8 sterigmen. Zulke basidiën zijn uniek voor deze geslachten. Het belangrijkste onderscheid is dat de sporen van *Sistotremella* dikwandig en sterk cyanofiel zijn en die van *Sistotrema* niet. Verder zijn de basidiën van *Sistotremella perpusilla* en *S. hauerselevii* korter dan die van de meeste, zo niet alle, *Sistotrema*'s.

Sistotremella perpusilla is niet alleen een soort die je gemakkelijk over het hoofd ziet, maar ook eentje waarbij het niet meevalt om een goed preparaat te maken. Dat komt vooral omdat het een erg dun korstje is, dat stevig verankerd zit aan zijn substraat. De basidiën zijn gemakkelijk genoeg te vinden en de sporen ook, maar het is vrijwel onmogelijk om de hyfen en de gespen, zelfs de subbasidiale, goed te zien te krijgen. Naar mijn ervaring kun je deze soort onmiddellijk herkennen aan de combinatie van zeer korte, 8–15 µm lange basidiën en de meest in groten getale aanwezige kleine, dikwandige, ellipsoïde sporen, voorzien van een duidelijke interne druppel (guttulaat)¹. De enige andere Nederlandse *Sistotremella*-soort, *S. hauerselevii*, onderscheidt zich door cystiden en het ontbreken van gespen. Verder kan *S. perpusilla* verward worden met korstvormige *Sistotrema*-soorten. Van deze is hij te onderscheiden door zijn dikwandige, cyanofiele, 3–4 × 2–2.5 µm grote sporen en zijn kortere basidiën (8–15 µm versus langer dan 15 µm). Goede illustraties van *S. perpusilla* zijn te vinden op Mycobank. Al deze figuren (behalve die van Maekawa, 1993, die gebaseerd zijn op Japans materiaal) laten, net als al mijn collecties, guttulate sporen zien.

Het zou wel eens kunnen zijn dat *S. perpusilla* in Nederland algemener is dan *S. hauerselevii*. Sinds april 2012 heb ik de eerste 10 maal verzameld, maar de tweede slechts 3 maal. Beide groeiden op verrot loofhout op zowel klei- als zandgrond. *Sistotremella perpusilla* vond ik behalve op loofhout ook één maal op een oude polypoor. Ook zijn voorkomen op een nauwelijks verrot takje gagel lijkt me een aparte vermelding waard. De meeste van de bovengenoemde vondsten zijn uit de omgeving van Zeist, maar *S. perpusilla* vond ik ook in het Savelsbos (Z.-Limburg), terwijl *S. hauerselevii* volgens de Verspreidingsatlas ook in N.-Brabant voor komt.

¹ Dat guttulate sporen een goed bruikbaar diagnostisch kenmerk zijn, is een hypothese van mij gebaseerd op de 11 door mij bekeken collecties. Het zou leuk zijn als deze in de toekomst bevestigd zou worden door nieuwe waarnemingen.

